

GENERALINIO ADVOKATO
ANTONIO TIZZANO IŠVADA,
pateikta 2005 m. lapkričio 17 d.¹

1. 2004 m. spalio 22 d. Sprendimu *Hof van Cassatie* (Belgija) (toliau – kasacinis teismas) pagal EB 68 ir 234 straipsnius pateikė Teisingumo Teismui du klausimus dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (toliau – Reglamentas Nr. 1348/2000 ar tiesiog reglamentas)² aiškinimo.

I — Teisinis pagrindas

A — Bendrijos teisė

3. Taryba priėmė Reglamentą Nr. 1348/2000, nes tam, „kad vidaus rinka tinkamai veiktų, būtina pagerinti ir paspartinti teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimą tarp valstybių narių“ (antra konstatuojamoji dalis).

2. Iš esmės Belgijos teismas siekia išsiaiškinti, ar Reglamentas Nr. 1348/2000 įtvirtina skirtingų jame numatytų įteikimo būdų hierarchiją. Visų pirma prejudicinius klausimus pateikęs teismas klausia, ar įteikimas per valstybių narių paskirtas agentūras yra pranašesnis už įteikimą tiesiogiai paštu ir dėl šios priežasties tais atvejais, kai yra panaudojami abu įteikimo būdai, svarbesnis įteikimo datai nustatyti.

4. Reglamento II skyrius numato įvairius kitos valstybės narės kilmės teisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimo būdus valstybėje narėje.

5. Pirmasis būdas yra dokumentų įteikimas per valstybių narių tinkamai paskirtas agentūras, kompetentingas perduoti ir gauti atitinkamus dokumentus (toliau – įteikimas

1 — Originalo kalba: italų.

2 — OL L 160, p. 37.

per paskirtas agentūras). Reglamente detaliai numatytos procedūros ir terminai, kurių reikia laikytis taikant šį būdą (1 skirsnio 4–11 straipsniai). Trumpai tariant, dokumentą, kurį reikia įteikti, kartu su prašymu, parengtu užpildant standartinę formą, ir tinkamai išverstą, vienos valstybės narės perduodanti agentūra siunčia kitos valstybės narės gaunančiai agentūrai. Išsiuntusi gavimo patvirtinimą perduodančiajai agentūrai, gaunančioji agentūra įteikia dokumentą arba pasirūpina, kad jis būtų įteiktas laikantis nacionalinių įstatymų. Tada ji parengia šių formalumų atlikimo pažymėjimą, kuris turi būti išsiųstas perduodančiajai agentūrai.

6. Be šio pirmojo būdo, reglamente taip pat yra numatytos „kitos <...> įteikimo priemonės“ (2 skirsnis), tai yra: i) perdavimas konsuliniais arba diplomatiniais kanalais (12 ir 13 straipsniai); ii) tiesioginis pristatymas paštu (14 straipsnis, toliau – pristatymas paštu); iii) tiesioginis įteikimas (15 straipsnis).

7. Nagrinėjamam klausimui ypač svarbus yra 14 straipsnis, susijęs su pristatymu paštu, kuris numato:

„1. Kiekviena valstybė narė teisinius dokumentus gali pristatyti tiesiogiai paštu

kitoje valstybėje narėje gyvenantiems asmenims.

2. Bet kuri valstybė narė pagal 23 straipsnio 1 dalį gali nustatyti sąlygas, pagal kurias ji priims paštu pristatomus teisinius dokumentus.“

8. Portugalijos Respublika patvirtino, kad pripažins pristatymus paštu, jei tai bus atliekama registruotu laišku su patvirtinimu apie gavimą ir prie jo bus pridėtas vertimas, kaip numatyta reglamento nuostatose³.

B — Nacionalinė teisė

9. Kiek tai yra susiję su šia byla, Belgijos teismų kodekso (toliau – kodeksas)

3 — Žr. pagal Reglamento (EB) Nr. 1348/2000 (OL C 151, 2001, p. 4) 23 straipsnį valstybių narių pateiktą informaciją, iš dalies pakeistą pirmu valstybių narių informacijos atnaujinimu (OL C 202, 2001, p. 10).

1051 straipsnio 1 dalis numato, kad apeliacinio skundo įteikimo terminas yra mėnuo nuo sprendimo įteikimo dienos. Pagal kodekso 55 straipsnį šis terminas yra pratęsiamas 30 dienų, jei asmuo, kuriam sprendimas buvo įteiktas, neturi Belgijoje gyvenamosios ar buvimo vietos.

13. Pirmosios instancijos teismas – *Rechtbank van Koophandel (Courtrai* komercinis teismas) – priėmė *Young* palankų sprendimą, kurį pastaroji įteikė kitai šaliai dviem skirtingais būdais.

10. Taip pat svarbi 40 straipsnio 1 dalis, pagal kurią pristatymas paštu yra laikomas įvykdytu įteikus dokumentą pašto tarnautojui.

14. Iš pradžių dokumentai buvo tiesiogiai pristatyti paštu, kaip numatyta reglamento 14 straipsnyje: 2001 m. spalio 12 d. *Young* pašto skyriui perdavė dokumentus pristatyti, o 2001 m. spalio 17 d. *Plumex* patvirtino dokumentų gavimą.

II — Faktinės aplinkybės ir procedūra

15. Antrą kartą dokumentai buvo įteikti 2001 m. lapkričio 6 d. per Belgijos ir Portugalijos paskirtas agentūras.

11. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą faktinės bylos aplinkybės yra aprašytos gana fragmentiškai.

16. 2001 m. gruodžio 17 d. *Plumex* dėl jai įteikto sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Hof van Beroep* (Apeliaciniam teismui). Tačiau Apeliacinis teismas nusprendė, kad skundas yra nepriimtinas. Jo nuomone, terminas, per kurį apeliacine tvarka buvo galima apskųsti žemesnės instancijos teismo sprendimą, prasidėjo kitą dieną po pirmojo įteikimo (pristatymo paštu, įvykdyto 2001 m. spalio 12 d.) ir baigėsi nuo jos praėjus vienam mėnesiui ir 30 dienų, t. y. 2001 m. gruodžio 11 dieną. Todėl 2001 m. gruodžio 17 d. apeliacinis skundas buvo pateiktas pavėluotai.

12. Tačiau galima suprasti, kad pagrindinis procesas yra susijęs su dviejų bendrovių ginču: Portugalijos bendrovės *Plumex* ir Belgijos bendrovės *Young Sports NV* (toliau — *Young*).

17. *Plumex* nesutiko su tokiu aiškinimu ir pateikė kasacinį skundą.

mo būdas, manant, kad pirmasis būdas yra svarbesnis nei antrasis, jei abu buvo įvykdyti pagal teisės nuostatas?

18. Konkrečiai kalbant, pagrindinėje byloje skundą pateikusi bendrovė ginčijo *Hof van Beroep* sprendimą teikti daugiau reikšmės pristatymui paštu. *Plumex* nuomone, pagal reglamentu įtvirtintą sistemą pristatymas paštu yra „antrinio pobūdžio“ įteikimo būdas, naudotinas tik esant išimtinėms aplinkybėms; bet kuriuo atveju toks įteikimo būdas yra antraeilis pagrindinio įteikimo būdo, numatyto reglamento 4–11 straipsniuose, atžvilgiu, todėl terminas turėjo būti skaičiuojamas nuo įteikimo pastaruoju būdu dienos, net jei dokumentai jau buvo įteikti kitais leidžiamais būdais. Atitinkamai *Plumex* tvirtina, kad šioje byloje terminas apeliaciniam skundui pateikti prasidėjo tik 2001 m. lapkričio 6 d. (įteikimo „pagrindiniu“ būdu dieną), o ne spalio 12 d. (įteikimo „antrinio pobūdžio“ būdu dieną).

2. Jei įteikiama ir pagal 4–11 straipsnius, ir tiesiogiai per paštą pagal 14 straipsnį, ar apeliacijos termino pradžia įteikimo gavėjo atžvilgiu pradedama skaičiuoti nuo įteikimo pagal 4–11 straipsnius datos, o ne nuo įteikimo pagal 14 straipsnį datos?“

20. Bylos nagrinėjimo metu rašytines pastabas pateikė Austrijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės bei Komisija.

19. Abejodamas dėl to, kaip turėtų būti aiškinamas Reglamentas Nr. 1348/2000, Kasacinis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

III — Teisinė analizė

Dėl pirmojo klausimo

„1. Ar 4–11 straipsniuose numatytas įteikimas yra pagrindinis įteikimo būdas, o 14 straipsnyje numatytas tiesioginis pristatymas paštu yra papildomas įteki-

21. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia,

ar tarp įteikimo per valstybių narių paskirtas agentūras, numatyto 4–11 straipsniuose, ir tarp įteikimo pristatant per paštą, numatyto reglamento 14 straipsnyje, egzistuoja hierarchiniai santykiai, ir dėl to pirmasis turi būti laikomas pagrindiniu būdu, o pastarasis – antrinio pobūdžio arba antraeilium būdu.

įteikimo būdų eiliškumą. Atvirkščiai, 14 straipsnio 1 dalis aiškiai palieka valstybės narėms „laisvę“ pristatyti teisinius dokumentus „tiesiogiai paštu kitoje valstybėje narėje gyvenantiems asmenims“. Be to, šios laisvės niekaip nesąlygoja reikalavimas mėginti įteikti dokumentus kitais būdais, visų pirma 4–11 straipsniais reglamentuojamu būdu.

22. Iš karto noriu pasakyti, kad, mano, taip pat pastabas pateikusių vyriausybių bei Komisijos nuomone, į šį klausimą reikia atsakyti neigiamai. Kitaip tariant, aš manau, kad neegzistuoja jokia dviejų nurodytų įteikimo būdų hierarchija, kad įteikimas per paštą gali būti naudojamas kaip alternatyva kitiems leidžiamiems būdams arba kartu su jais ir nėra būtina, kad dokumentus būtų nesėkmingai mėginta įteikti naudojant šiuos būdus ar kad, konkrečiai kalbant, būtų nesėkmingai mėginta juos įteikti per valstybių narių paskirtas agentūras.

25. Mano nuomone, ši išvada taip pat yra suderinama su Reglamento Nr. 1348/2000 tikslu, t. y. „pagerinti ir paspartinti teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimą tarp valstybių narių“ (antra konstatuojamoji dalis).

23. Šį požiūrį, kuriam taip pat pritaria doktrina, patvirtina reglamentą aiškinant lingvistiniu ir teleologiniu būdu gauti argumentai.

26. Aš manau, kad nuostata, pagal kurią pirmumas būtų teikiamas dokumentų įteikimui per paskirtas agentūras, būtų sunkiai suderinama su šiuo tikslu, nes šis būdas pagal pobūdį (žr. šios išvados 5 punktą), be jokios abejonės, nėra pats greičiausias. Ir, atvirkščiai, dar sunkiau su šiuo tikslu būtų suderinamas tik antraeilio vaidmens priskyrimas (nusprendus visiškai pripažinti šį būdą) įteikimui per paštą, kuris neabejotinai yra greičiausias ir paprasčiausias (žr. šios išvados 6 punktą).

24. Kalbant apie lingvistinę reglamento teksto analizę pakanka pastebėti, kad reglamente nėra jokių nuostatų, nustatančių įvairių

27. Todėl logiškesnis ir labiau suderinamas su pirmiau paminėtu tikslu būtų priešingas reglamento nuostatų aiškinimas, pagal kurį įvairūs leidžiami dokumentų įteikimo būdai laikomi lygiaverčiais ir šalims leidžiama pasirinkti tą, kuris, jų nuomone, atitinkamu metu geriausiai atitinka jų poreikius, ar net vienu metu naudoti keletą būdų tikintis, kad bent vienu iš jų tikslas bus pasiektas⁴.

28. Dėl pirmiau nurodytų priežasčių aš manau, kad Reglamentas Nr. 1348/2000 nenumato nei dokumentų įteikimo 4–11 straipsniuose numatytu būdu ir tiesioginio įteikimo per paštą 14 straipsnyje nustatyta tvarka hierarchijos, nei jų taikymo eiliškumo.

Dėl antrojo klausimo

29. Antruoju klausimu prašymą priimti pre-judicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kuriuo įteikimo būdu remiantis turi būti nustatyta įteikimo data,

kai dokumentai buvo įteikti tiek 4–11 straipsniuose numatytu būdu, tiek per paštą.

30. Komisija ir Austrijos vyriausybė teisingai pastebi, kad reglamente šiuo klausimu nėra jokių nuostatų, ir daro išvadą, jog dėl šios priežasties atsakymo į šį klausimą reikėtų ieškoti ne reglamente, bet atskirų valstybių narių nacionalinėse taisyklėse. Todėl tuo atveju, kai yra panaudojamas daugiau nei vienas dokumentų įteikimo būdas, į kurį dokumentų įteikimo būdą reikia atsižvelgti skaičiuojant konkretų procesinį terminą (šioje byloje – terminas apeliaciniam skundui pateikti), nustatoma įvertinus tuo metu galiojančias nacionalines taisykles.

31. Tačiau, mano nuomone, toks požiūris prieštarautų pastarųjų metų tendencijai, pagal kurią teisė šioje srityje ne tik buvo progresyviai „Bendrijos lygiu derinama“, bet netgi tapo reglamento reguliavimo dalyku.

32. Iš tiesų, paskelbusios tikslą sukurti bendrą „laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę“, valstybės narės nusprendė „priskirti“ būtinas priemones Bendrijos teisės sistemos mechanizmuose ir principuose; kitaip ta-

⁴ — Komisijos užsakytas tyrimas apie Reglamento Nr. 1348/2000 taikymą „patvirtina, kad dokumentai dažnai pristatomi tiesiogiai paštu“ (žr. Komisijos ataskaitą Tarybai, Europos Parlamentui ir Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl Tarybos reglamento (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse taikymo (KOM(2004) 603, p. 7).

riant, jos ketino „Bendrijos lygiu derinti“ klausimą ir taip užtikrinti, kad atitinkami teisės aktai bus „nepriklausomai aiškinami“ ir „vienodai taikomi“⁵.

33. Būtent todėl Amsterdamo sutartimi iš Europos Sąjungos „trečiojo ramsčio“, tiksliau tariant, iš ES sutarties VI antraštinės dalies (K–K9 straipsniai), į „Bendrijos ramstį“ buvo perkelta kompetencija priimti teismų bendradarbiavimo priemonės civilinėse bylose. Konkrečiau kalbant, siekiant šių ketinimų buvo parengtas specialus Bendrijos aktas, kuris atkartoją Konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo Europos Sąjungos valstybėse narėse, kurią Taryba parengė pagal „trečiąjį ramstį“ (būtent pagal ES sutarties K3 straipsnį) ir kuri neįsigaliojo, nes jos neratifikavo pakankamas skaičius valstybių narių⁶, nuostatas.

34. Be to, nagrinėjama priemonė netgi nėra direktyva, kaip tai iš pradžių siūlė Komisija⁷. Taryba, laikydamosi ne Komisijos pasiūlymo, o Europos Parlamento alternatyvaus požiūrio, kuriuo buvo pabrėžiama atitinkamų nuostatų „greito, skaidraus“ ir svarbiausia „vienodo įgyvendinimo“ būtinybė⁸, nusprendė priimti šias nuostatas reglamento, kuris, be jokios abejonės, yra visas tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse, forma. Todėl buvo priimtas Reglamentas Nr. 1348/2000, kurio nuostatas ir siekiama išaiškinti.

35. Atsižvelgdamas į tai manau, kad nors reglamento tekste šiuo klausimu ir nėra numatyta jokių nuostatų, Teisingumo Teismas negali išvengti, kaip dažnai atsitinka⁹, būtinybės išsiaiškinti, ar taikant įprastus aiškinimo būdus yra įmanoma teisės aktus išaiškinti „Bendrijos“ lygiu, t. y. pateikti „autonomišką“ ir „vienodą“ išaiškinimą, o ne kiekvienu atveju analizuoti atskirų valstybių narių teisės aktus.

5 — Žr. 2005 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *Leffler* (C-443/03, Rink. p. I-9611, 45 ir 46 punktai).

6 — Žr. 1997 m. gegužės 26 d. Tarybos aktą, nustatantį Konvenciją dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo (OL C 261, p. 1). Išsamumo dėlei taip pat reikėtų pastebėti, kad iki šios konvencijos klausimą reglamentavo tarptautinės konvencijos, įskaitant 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvenciją dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ir komercinėse bylose įteikimo užsienyje, kurios šalys buvo dauguma Sąjungos valstybių narių.

7 — Pastilymas dėl Tarybos direktyvos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ir komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL C 247 E, 1999, p. 11).

8 — Savo ataskaitoje dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ir komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse ((1999)219 – 5-0014/1999 – 1999/0212(CNS), p. 5) Parlamentas pastebėjo, kad „reglamentų privalumas yra tas, kad jie leidžia greitai, skaidriai ir vienodai įgyvendinti Bendrijos tekstą laikantis siekiamų tikslų“.

9 — Žr. sprendimą *Leffler*, cituotą 5 išnašoje.

36. Mano, taip pat Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės nuomone, toks aiškinimas yra įmanomas logiškai vertinant reglamentą ir atsižvelgiant į pirmiau nurodytus tikslus.

klausimu nieko nenumatant, būtų abejojama natūraliu ir loginiu kriterijumi, pagal kurį atitinkama data yra nustatoma atsižvelgiant į pirmojo teisėtai įvykdyto įteikimo datą.

37. Kaip jau minėjau anksčiau, reglamentu yra aiškiai siekiama „pagerinti“ ir „paspartinti“ teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse ar komercinėse bylose įteikimą valstybėse narėse (antra konstatuojamoji dalis).

39. Kalbant apie dokumentų perdavimo „paspartinimo“ tikslą, mano nuomone, perdavimo greitumo ir veiksmingumo tikslas yra pasiekiamas, jei, nesant nustatytos įteikimo būdų hierarchijos, pirmenybė nustatoma atsižvelgiant į įteikimo laiką, o ne į pasirinktą įteikimo būdą. Kitais žodžiais tariant, tai reiškia, kad šios bylos tikslais tinkamas dokumentų įteikimas yra toks įteikimas, kai dokumentai tinkamu būdu buvo įteikti pirmiau, o ne kai dėl kokios nors priežasties tai buvo padaryta vėliau.

38. Atsižvelgiant į tai, būtų visiškai logiška manyti, kad leidžiant naudoti įvairius nurodytus dokumentų įteikimo būdus ir nenustatant jų hierarchijos reglamentu buvo siekiama pagerinti sistemą išplečiant galimybes. Tačiau būtent dėl šios priežasties taip pat reikia daryti išvadą, kad juo nebuvo siekiama sukelti sumaišties ar netikrumo sukuriant šių įteikimo būdų tarpusavio konkurenciją įteikimo datos nustatymo atžvilgiu. Tačiau būtent taip ir atsitiktų, jei, reglamentui tuo

40. Dėl visų šių priežasčių manau, kad Reglamentas Nr. 1348/2000 turi būti aiškinamas taip, kad tais atvejais, kai dokumentai buvo įteikti du kartus, vieną kartą 4–11 straipsniuose numatytu būdu, o kitą kartą tiesiogiai paštu, kaip numatyta 14 straipsnyje, teisminis dokumentas turi būti laikomas įteiktu, kai jis teisėtai įteikiamas anksčiau.

IV — Išvada

41. Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta anksčiau, siūlau Teisingumo Teismui pateikti *Hof van Cassatie* tokius atsakymus:

- „1. 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1348/2000 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse nenustato nei hierarchijos, nei eiliškumo tarp 4–11 straipsniuose numatyto įteikimo būdo ir 14 straipsnyje numatyto tiesioginio įteikimo paštu.
2. Reglamentas Nr. 1348/2000 turi būti aiškinamas taip, kad kai dokumentai buvo įteikti du kartus, vieną kartą 4–11 straipsniuose numatytu būdu, o kitą kartą tiesiogiai paštu, kaip numatyta 14 straipsnyje, teisminis dokumentas turi būti laikomas įteiktu, kai jis teisėtai įteikiamas anksčiau.“